

DECLARAȚIE PUBLICĂ

27 OCTOMBRIE 2025

Recomandările CRJM în domeniul justiției, luptei anticorupție, drepturile omului și dezvoltarea societății civile pentru noul Guvern

Pe 24 octombrie 2025, Alexandru Munteanu a fost desemnat în calitate de candidat la funcția din prim-ministru, acesta urmând să propună cabinetul de miniștri și să elaboreze programul de activitate, care va fi prezentat Parlamentului Republicii Moldova.

Ulterior, prim-ministrul desemnat a început prezentarea sumară a viitorilor miniștri, iar la 27 octombrie 2025, a fost organizată o întrunire cu reprezentanții societății civile.

În acest context, Centrul de Resurse Juridice din Moldova vine cu o serie de recomandări prioritare ce vizează domeniile de expertiză ale organizației:

JUSTIȚIE

- Finalizarea vetting-ului judecătorilor; accelerarea evaluării procurorilor în funcții-cheie;
- Consolidarea mecanismelor de selecție și carieră, etică și disciplină în toate profesiile juridice, în special judecători, procurori și avocați, prin uniformizarea procedurilor de accesare în profesie, migrare între profesii și norme de etică similare;
- Ajustarea mecanismelor răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor în vederea simplificării investigării și constatării abaterilor disciplinare sau lipsei acestora, precum și instituirea prin lege a unui mecanism care să permită evaluarea instituțională a activității instanțelor judecătorești și a procuraturilor;
- Reducerea duratei cauzelor administrative prin simplificarea procedurilor;
- Finalizarea reformei structural-administrative a hărții judiciare și a hărții Procuraturii;
- Debirocratizarea procedurilor penale și consolidarea rolului apărătorului în procesul penal;
- Unificarea practicii judecătorești în domenii cheie și reducerea graduală a cazurilor în care CSJ judecă în recurs sau fond;
- Consolidarea și extinderea rolului Institutului Național al Justiției în procesul de formare a profesioniștilor din domeniul justiției;
- Digitalizare: extinderea e-Dosar; audierea de la distanță în condiții simplificate, inclusiv implementarea transmiterii în direct a unor ședințe de judecată în instanțele de fond și apel;
- Publicarea hotărârilor judecătorești și statisticilor (JUSTAT) în format deschis, ușor de reutilizat.

ANTICORUPȚIE

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org
www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

- Finalizarea implementării mecanismului de judecare a cauzelor de corupție și conexe, conform Legii nr. 192/2025;
- Evaluarea impactului modelului de decuplare CNA–PA asupra eficienței investigațiilor;
- Depolitizarea concursurilor pentru ocuparea funcțiilor de conducere în cadrul agențiilor anticorupție (ANI, CNA);
- Evaluarea necesității comasării procuraturilor speciale (inițiativa PACCO) și a impactului creării unei astfel de procuraturi;
- Consolidarea autonomiei procuraturilor specializate față de Procuratura Generală și procurorul general, inclusiv consolidarea capacităților financiare și logistice ale Procuraturii Anticorupție;
- Evaluarea rolului poliției în procesul de combatere a corupției și a actelor conexe;
- Consolidarea capacităților Autorității Naționale de Integritate (ANI) și consolidarea capacităților și autonomiei Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale (ARBI);
- Dezvoltarea și consolidarea protecției avertizorilor de integritate;
- Aprobarea și implementarea unui mecanism privind utilizarea bunurilor confiscate în scopuri sociale sau în interes public, inclusiv prin transpunerea prevederilor Directivei UE 2019/1937 din 23.10.2019 în legislația națională și delimitarea de alte tipuri de raportări;
- Implementarea unui mecanism durabil de evaluare anuală a riscurilor de corupție la nivel național.

DREPTURILE OMULUI

- Consolidarea instituțiilor naționale în domeniul drepturilor omului (Ombudsmanul, Consiliul pentru Egalitate) cu resurse financiare și umane necesare;
- Îmbunătățirea mecanismului de prevenire și combatere a discursului de instigare la discriminare/ură în mediul online (ordonarea ștergerii, blocării paginilor care le utilizează);
- Aplicarea uniformă a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului prin consolidarea capacităților profesioniștilor din justiție pentru aplicarea directă a jurisprudenței CtEDO în cauzele naționale;
- Implementarea recomandărilor Comisiei Europene împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI), în special dezvoltarea cadrului juridic prin definirea și interzicerea profilării rasiale de către funcționarii responsabili cu aplicarea legii;
- Consolidarea instituției mediatorului comunitar (fonduri, politică recrutare, menținere și condiții de muncă);
- Reglementarea explicită prin lege a condițiilor și procedurii privind recunoașterea juridică a genului și ratificarea protocolului nr. 12 CEDO;
- Îmbunătățirea condițiilor materiale de detenție în toate instituțiile penitenciare, inclusiv îmbunătățirea îngrijirilor medicale în penitenciare (servicii insuficiente, personal insuficient);
- Analiza impactului mecanismelor de reintegrare în societate a deținuților și efectivitatea acestora. Combaterea reală a ierarhiei informale din penitenciare;

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org
www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

- Accelerarea construcției noului penitenciar, care să corespundă standardelor internaționale pentru asigurarea condițiilor de detenție, stabilite de CEDO și alte tratate internaționale;
- Revizuirea pedepselor penale, inclusiv dezincriminarea unor infracțiuni.

SPAȚIUL SOCIETĂȚII CIVILE

- Consolidarea mecanismelor de implicare a societății civile în procesul decizional, în special la nivelul Parlamentului;
- Diversificarea mecanismelor de finanțare a societății civile (Legea 2%, filantropie și sponsorizare, statutul de utilitate publică, fondul societății civile);
- Îmbunătățirea și uniformizarea mecanismului de finanțare directă și a mecanismului de contractare directă a serviciilor prestate de organizațiile societății civile;
- Protejarea activiștilor civici și jurnaliștilor prin legislație anti-SLAPP și protecție sporită pentru apărătorii drepturilor omului și organizațiile societății civile;
- Reglementarea clară și specială privind identificarea beneficiarului efectiv în cadrul organizațiilor societății civile.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva